

UPPSALA
UNIVERSITET

Risken för internationella konflikter i kampen om naturresurserna

Ralph Sundberg
Uppsala Conflict Data Program och
Institutionen för Freds- och Konfliktforskning
Uppsala Universitet

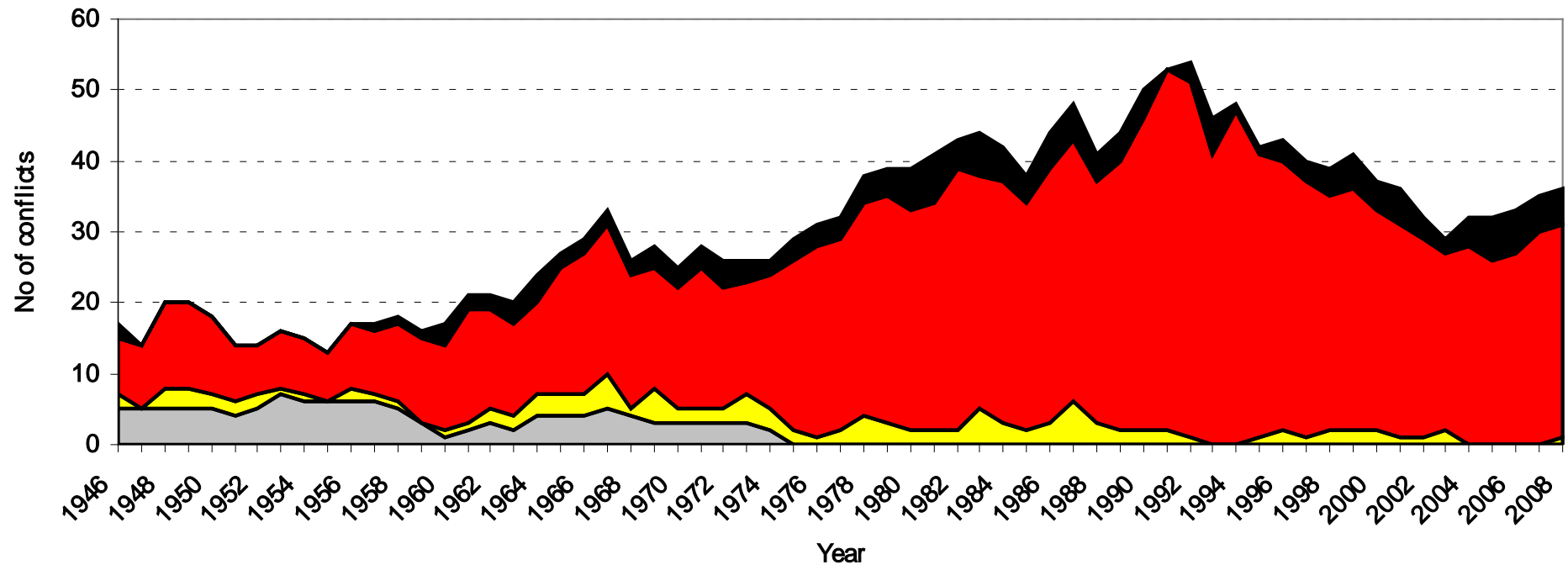
An *armed conflict* is a contested incompatibility that concerns government or territory or both where the use of armed force between two parties results in at least 25 battle-related deaths in a year. Of these two parties at least one is the government of a state.

Väpnade konflikter, 1946-2008

Active conflicts by type

■ Extrastate conflict ■ Interstate conflict ■ Intrastate conflict ■ Internationalised armed conflict

Internationella konflikter de senaste åren

- Djibouti-Eritrea (2008)
- USA-Irak (2003)
- USA-Afghanistan (2001)
- Etiopien-Eritrea (1998-2000)
- Indien-Pakistan
- Irak-Kuwait (1991)

- *Vilka handlade egentligen om naturresurser?*

- *Vilken typ?*

Naturresurser

- Två typer behandlas generellt:
- **Råmaterial** (olja, diamanter, timmer etc.)
- **Livsnödvändiga** (mat, vatten, odlingsbart land)
- Befolkningsökning har potentiellt effekter på tillgång till båda dessa typer av resurser

Teoribildningar om naturresurser

- **Thomas Malthus (1766-1834)**
 - Befolkningen ökar *exponentiellt*
 - Mattillgången ökar *aritmetiskt*
 - **Konsekvens 1: Mer människor än vad som kan matas med tillgängliga resurser**
 - **Konsekvens 2: Väpnad konflikt bryter ut i konkurrensen om de livsnödvändiga resurserna**
- **Neo-Malthusianism**
 - Återkom på 1960-talet (Ehrlich, "The Population Bomb")
 - Återigen domedagsscenarier

Teoribildningar om naturresurser

Tre typer av resursbrist ('scarcity')

- Efterfrågestyrd
- Utbudsstyrd
- Strukturellt styrd

Mer komplicerad teoretisk modell än Malthus, där resursbrist under *vissa förhållande* leder till väpnad konflikt.

Oftast tänkt att detta sker inom länder, inte mellan dem.

Teoribildningar om naturresurser

- **'Cornucopianism'**
 - Julian Simon (1932-1998)
 - Befolkningen ökar...
 - ...men det gör även produktionen av mat i samma takt
 - ***Konsekvens: Ingen alls***

Teoribildningar om naturresurser

- Främst 3 förklaringar
 - Mänsklig teknologi och innovation ökar utvinningen av samtliga resurser
 - Kapitalism och handel kan reglera tillgången av resurser globalt, inte bara lokalt
 - Resurser som är viktiga idag är inte nödvändigtvis det i framtiden

Konsekvens: Snarare överflödet av resurser som är problematiskt då aggression då enklare belönas

Empiriska bevis – internationell konflikt och resurser

- **Konflikt över livsnödvändiga resurser som vatten och odlingsbar mark har inte orsakat ett enda regelrätt krig sedan andra världskriget.**
- **Vatten:** Empiriska bevis visar att det historiskt utspelat sig dubbelt så många samarbetshandlingar som konflikthandlingar rörande vattenresurser.
- ***På internationell nivå tycks brist på livsnödvändiga resurser snarare ge samarbete än konflikt***
- **Olja kontra vatten:** Bevisen talar för att det är överflödet av en resurs, mer än dess brist, som orsakar konflikter (Liberia och Sierra Leone, Östra Kongo, Irak-Kuwait)
 - ***Risken för internationella konflikter= LÅG***

Empiriska bevis

3 möjliga förklaringar

Institutioner

Kostnadsaspekter

Handel

Andra möjliga effekter

- Kamp om resurser kan dock ha effekt på:
 - Inbördeskrig
 - Inbördeskrig med internationell inblandning
 - Lokala etniska/andra konflikter

Förklaringsmodeller

- **Neo-Malthusianism**

Resursbristens potentiella inomstatliga effekter och kopplingar:

- Lokal konflikt över odlingsbar mark/vatten
- Urbanisering och politiskt våld
- Ungdomsexplosioner och politiskt våld

- **Cornucopianism**

- Ökad handel motverkar lokal brist
- Urbaniseringen kommer motverka landbrist
- Effektivt jordbruk gör att man kan mota resursbristen vid grinden
- Bättre fördelningspolitik och 'governance' kan slå ut samtliga negativa effekter

Empiriska bevis

Odlingsbar mark/vatten

- Vattenbrist och ökad befolkningspress på odlingsbar mark har mycket liten eller ingen effekt på risken för inbördeskrig
- Men, befolkningstäthet sett generellt över ett land, har en relativt stark effekt på risken för inbördeskrig
- Modeller där extremt hög befolkningstäthet interagerar med hög brist på vatten och odlingsbar mark ger mycket höjd risk för inbördeskrig. Men dessa områden i världen är extremt få
- Studier på lokal nivå visar ingen förhöjd risk för lokala etniska konflikter vid brist på vatten eller odlingsbar mark (politiska chocker det viktigaste)

Empiriska bevis

- **Urbanisering**

- Inga klara kopplingar, varken på nationell eller lokal nivå, mellan urbanisering och väpnad konflikt eller politiskt våld.
- Våld i urbana områden istället känsliga för pågående inbördeskrig och politiska och ekonomiska chocker/instabilitet.

- **Ungdomsexplosioner**

- Stora populationer av ungdomar, specifikt arbetslösa sådana, starkt relaterade till de flesta typer av organiserat våld, bland annat dödliga upplopp och utbrottet av lokala etniska konflikter och inbördeskrig.

Det viktigaste...

- Forskning pågår! Tidiga analyser har vissa problem med analysnivåer!
- Politiska institutioner tycks trots allt vara den avgörande faktorn, har betydligt starkare effekter än befolkning, resurser och miljö på risken för inbördeskrig
- Vissa stater kan hantera problemen, andra inte
- Slutsatserna tycks gälla både internationellt och inomnationellt

Frågor

- Finns det en tröskeleffekt?
- Hur kommer klimatförändringar påverka detta?
- Kan vi förutspå framtiden genom historien?
- Kan man bara luta sig tillbaka och koppla av?

Slutsatser

- **Utmaningarna finns, men även lösningarna:**
- Teknik måste komma u-länder till godo, snabbt och gratis, men planerat
- Utrotning av vissa handelshinder
- Institutioner måste stärkas, både nationellt och internationellt
- Demokratiska, ekonomiskt välmående och transparenta system överlägsna i frågan att hantera problemen